

HVIDOVRE LOKALHISTORIE

AVEDØRE OG HVIDOVRE

Forstadmuseet/Hvidovre Lokalhistoriske Selskab

36. årgang - Nr. 3 - 2018

Indholdsfortegnelse

Formanden har ordet	3
Slaget i Køge Bugt den 4.10.1710	4
Kulturelle jubilæer	10
Kaminpassiar med Annelise Damm Olesen.....	12
Rundvisning i Avedøre Stationsby.....	16
Årsmøde i Dansk Lokalhistorisk Forening	18
Testamentarisk gave	20
En Hvidovrehistorie gemt i en skorsten.....	25
Risbjerg Kirkegård.....	28
Fantasi eller profeti.....	29
Heksekunstner på volden.....	32
En skillingsvise mere om Jens Nielsen	36
Arrangementsoversigt 2. halvår 2018	42
Bestyrelse og udvalg for Hvidovre Lokalhistoriske Selskab.....	46
Bagsiden	48

Forstadsmuseet: Alarmpladsen 3, Avedørelejren, 2650 Hvidovre
Tlf. 36490030 E-mail: forstadsmuseet@forstadsmuseet.dk
www.forstadsmuseet.dk

Redaktion: Jørgen Snedled, Anja Olsen (ansvarshavende)
E-mail: hlsredaktionen@gmail.com

Tryk: Hvidovre RådhusTrykkeri. - Trykt i 680 eksemplarer
ISSN: 1602-7051
ISSN: 2596-5808 (online)

Forsidebillede: Udsigt fra skolestuen på Rytterskolen - Foto: Jørgen Snedled

Næste blad udkommer: Fra uge 45 2018 - deadline 2. oktober 2018

Formanden har ordet

Af: Jens Frederik Jørgensen

Birte Gerdes har efter at have deltaget i 10 år i bestyrelsesarbejdet meddelt, at hun trækker sig, da lysten til at deltage i arbejdet ikke længere er så stor. Hun har altid været glad for at deltage i arbejdet. Denne glæde er gengældt. Vi vil i bestyrelsen komme til at savne det indgående lokal-kendskab og personkendskab. En stor tak for den indsats, du har ydet i det lokalhistoriske arbejde såvel i bestyrelsen som i de år, du var ansat i Forstadsmuseet.

Den 21.11 fejres Selskabets 40 års jubilæum. Vi håber at se mange af medlemmerne i Kometen til en festlig aften. På bagsiden kan du læse om, hvorledes billetsalget er tilrettelagt.

Hvidovre Teaterforening har i anledning af 50-års jubilæet udgivet en **jubilæumsbog** "Teater til tiden – 1968-2018", der som en gave fra Teaterforeningen omdeles sammen med dette medlemsblad. Mange tak til Teaterforeningen.

Når man siger "**Jette Jan**" i Hvidovre, så har rigtig mange familier gode minder fra de ca. 10 år, hvor Jette Jan var kommunens skoleskib. Den 19.9 inviterer vi til en aften, hvor mange "gaster" og pårørende vil kunne møde hinanden igen, og hvor minderne vil stå i kø til at blive fortalt.

Hyggeeftermiddagene på Rytter-

skolen levede op til deres navn, derfor fortsætter vi med den type møder. Har du ikke deltaget endnu, så overvej at kigge forbi i efteråret.

De første ca. 80 fotos fra **HIF-fodbolds fotoarkiv** er nu lagt på www.arkiv.dk. Her kan man så kigge med og mindes Europa-Cup-kampe, mesterskaber. Man kan se holdbilleder. Man kan se billeder fra livet på Stadion og af de lange køer på Hvidovrevej forud for en hjemmekamp. Billederne findes ved at skrive "Hvidovre Stadion" i søgefeltet.

I de første dage af 2019 planlægges det at vise en udstilling på Hovedbiblioteket om hvilke butikker, der har ligget på **Hvidovrevej**. I første omgang fra grænsen til Rødovre og til Brostykkevej. Har du fotos af og andet materiale om disse butikker, så vil vi gerne have mulighed for at kopiere det, således at vi får samlet så meget materiale ind om butikkerne som muligt.

Grundet ændrede betalingsmuligheder er det glippet for mange af vores medlemmer at betale kontingent, hvilket har betydet, at vi har været ude med flere rykkere. **Vi vil fra 2019 forsøge at gøre indbetalingsmulighederne mere klare allerede i første blad.**

Slaget i Køge Bugt den 4.10.1710

Af Jens Frederik Jørgensen

"Et eminent foredrag, flotte fotos, en interessant og spændende undervandsfilm.

Her var stof, der ville egne sig til et par seværdige TV-udsendelser, så mange flere kunne få en enestående historisk oplevelse".

Så kort opsummerede Lars Bo Henriksen aftenen om "Slaget i Køgebugt, "Dannebrog" og Iver Huitfeldt" på Hermosagård¹⁾ i Brøndbyvester den 17. april 2018.

Palle Nielsen

Der var fuldt hus i Frømandsklubben "Kon-Tiki"s klublokale på 1.

1 Gården, der oprindeligt blev opført i 1800-tallet, fik sit navn, da den i 1898 - blev overtaget af Jens Andersen, der vendte hjem fra et ophold i Californien og gav gården navnet "Hermosa", der på spansk betyder smuk..

[Side 4](#)

sal i det gamle stuehus til fællesarrangementet mellem Lokalhistorisk Forening for Brøndby og Hvidovre Lokalhistoriske Selskab.

Pensioneret orlogskaptajn Palle Nielsen havde opdelt sit foredrag i 4 dele: Historien, skibet, menneskene og eftermælet. Foredraget var ledsaget af flotte fotos og illustrationer. Tiden var Den Store Nordiske Krig 1700-1721. Sverige ville have magten i alle landene rundt om Østersøen. Den svenske konge Karl den 12. havde lidt nederlag i Rusland ved slaget ved Poltava. Den danske konge, Frederik den 4. øjnede en chance for at genvinde de tabte svenske provinser, men han havde udlånt sin hær til Holland og England i den spanske arvefølgekrig.

Zar Peter lovede 7 -10.000 soldater, men danskerne skulle selv hente dem i Letland. 100 lejede, fladbundede troppetransportskibe eskorteret af krigsskibe sejlede afsted i slutningen af september. Det var for sent

på året, da efterårsstormene startede på den tid af året. Den første storm mødte flåden i Østersøen. Man trak sig tilbage til Køge Bugt for at overveje situationen. Nogle af troppe-transportskibene lå ud for Avedøre. Den svenske flåde overraskede den danske flåde, der ikke rigtig kunne navigere i modvinden. Dannebrog blev beskudt og ramt, og man kastede anker. ”Og der ligger skibet endnu – på 13 meter vand efter at være sprængt i luften” Bragene kunne høres helt inde i København. 4-5 reddede sig i land ved Hundige Strand. Flere hundrede blev derude. Da Dannebrog blev bygget i 1691-92, var det det største danske orlogsskib – linjeskib. Længde: 164 danske fod (ca. 50 meter). Bredden og dybden henholdsvis 1/3 og 1/10 af længden. Skibet var det første dansk konstruerede orlogsskib, og det var blevet bygget efter tegninger og videnskabelige principper.

Vi fik en gennemgang af skibets opbygning og lærte de enkelte skibdeles navne at kende.

Skibet havde en skibssnabel med en figur, der symboliserede styrke. Skibssnabelen havde flere funktioner – til at sejle ind i andre skibe med, til at bryde store bølger og som toilet for mandskabet! Bagest i skibet var skibets galleri, der var rigt udsmykket, og kahyt for de overordnede på skibet.

Monumentet for Iver Huitfeldt på Langelinie

Foto: Ejgil Brandborg april 2018

Dannebrog var opkaldt efter Dannebrogssordenen, der igen var opkaldt efter flaget.

Et orlogsskibs størrelse målt på antallet af kanoner på skibet. Kongen havde bestilt 90 kanoner til skibet – til tunge og lettere kanonkugler, der i 200 meters afstand kunne skyde igennem et fjendtligt skib af tykt egetræ.

Kanonerne var støbt i bronze. Kongen havde også fået støbt 100 12 punds kanoner til sine orlogsskibe. Kanonerne blev opkaldt efter en af 100 danske konger inkl. sagnkonger. Alle kirker med undtagelse af

købstadskirker skulle aflevere deres klokker. De måtte kun beholde en klokke. Ellers skulle de betale end skat på et givet antal rigsdalere. På kanonen var der udover kongens navn en inskription, der på latin fortalte om den pågældende konge. 22 af disse kongekanoner var ombord på Dannebrog.

Skibets besætning kunne teoretisk være på 680. Der var 6 officerer, der stod for krigsførelsen. Der var skippere, styrmænd og matroser, der stod for at navigere skibet. Der var en lang række håndværkere, der kunne reparere skibet. En mestersvend tog sig af nødvendig afstraffelse. Der var soldater, der kunne skyde med geværer og føre krig, hvis man gik i land. Der skulle 12-13 mand til at betjene hver af de store kanoner på skibet.

Lige før slaget var der i Norden udbrudt plettyfus, som var en forløber for pesten. Man måtte derfor af med 60-70 mand, så besætningen var på under 600 mand.

Iver Huitfeldt var nordmand og kommandør på skibet. Nordmænd ville tjene direkte under kongen i marinen eller garden. De ville ikke tjene i hæren, der var styret af herremænd.

Kongen havde krævet af adelen, at den skulle tage slægtsnavn efter deres skjold. Huitfeldts skjold var en rød skråbjælke i et felt med sølv-

bronze.

Ved Olsbækkens udmunding ved Hundige Strand drev ligene af Iver Huitfeldt og 5-6 mand i land. Iver Huitfeldt blev genkendt på sin våbenring og sit fine tøj. Han blev bragt til Holmens Kirke, og et halvt år senere blev han bisat i sin egen kirke i sin fødeby, Hurum ved Oslo Fjord.

De menige blev begravet helt nede i Herfølge, fordi kirker og kirkegårde ikke ville have de lig, der drev i land. 55 blev begravet på en kirkegård i Køge. Det vidste ingen før i 2010.

Efter en stormflod i 1872 fiske-

Stig Sørensen med to mønter fra
Dannebrog 1985

Del af Kongekanon fundet i 1985
af Kon-Tiki

de Zvitzer og nogle fiskere en del kanoner op fra vraget, der var blevet synligt efter stormen. Kanonerne blev brugt til monumenter og kirkeklokker. På Langelinie står et 19 meter højt monument over Iver Huitfeldt med kanoner fra Dannebrog. På toppen af søjlen står den romerske gudinde, Victoria Genius, der kigger i retning af Dannebrog i Køge Bugt for at minde slægterne om deres forpligtelser over for kong og fædreland.

Så tog Stig Sørensen over efter Palle Nielsens foredrag. Stig Sørensen er medlem af Kon-Tiki, og han er en del af det team, der fandt Dannebrog i 1985.

Kon-Tiki havde hørt om, at Dannebrog lå derude i Køge Bugt og også, at Svitzer og fiskere havde samlet kanoner op, men frem til 1985 var ingen klar over den præcise position for vraget.

Kon-Tiki fik kontakt til Birger Thomsen, nok den der vidste mest

om historiske vrage. Han sagde, at der lå noget derude i et område på 10 gange 10 kilometer. Der kom et gennembrud i eftersøgningen, da man i ”Efterretninger for Søfarende” kunne læse en Decca-position for et vrage. Man fandt derefter i løbet af 5 minutter et stort vrage, der tydeligvis var sprunget i luften.

Skibet var sunket ned i sandet. Forstavnen stod op af sandet. En bunke kampesten – skibets ballast – lå i en bunke. Der lå mursten fra kabyssen. Stig Sørensen fandt forstykket af en bronzekanon, hvorpå der var et billede og en tekst (Hans Wolf...). Da Stig Sørensen kom op på Kon-Tikis skib og fortalte, hvad han havde set, kom bekræftelsen på, at det var Dannebrog, der var fundet. Det, der stod på kanonen, var Hans Wolf Entfelder, den der havde støbt nogle af ”kongekanonerne”.

Kon-Tiki lærte af Orlogsmuseet, hvordan man skulle observere, markere og behandle det, der blev fundet. Man lagde stålwirer ud med en markering for hver meter. Vragdelene lå spredt på 6.000 m². Der blev bjærget ikke mindre end 450 sølvmonter, hvoraf de bedst bevarede kan ses på Køge Museum i dag. Der blev fundet mange genstande af stor værdi for vores viden om datidens orlogsflåde. Dykkerne fandt to kranier, som ikke kunne stamme fra et voksent menneske. Fundet blev

sendt til undersøgelse hos patologerne, som kunne bekræfte, at der var tale om kranier fra to børn. Hvad, man mere kunne fortælle ud fra fundene, var, at der efter al sandsynlighed var tale om to børn, som var i familie med hinanden. Dette skyldes, at begge kraniers fontaneller (kraniets sammenføjninger) havde en medfødt arvelig defekt. Der var overvejende sandsynlighed for, at der var tale om to brødre.

En filmgruppe dokumenterede arbejdet. Det var en 8 mm smalfilm, der blev optaget ved hjælp af kæmpe-lamper forbundet til en generator på

følgeskibet.

Vi oplevede og så undervandsfilmen, der var blevet overspillet til video. Det var en premiere på den 12 minutter lange film, der viste vraget og de mange vragsdele, der efterhånden blev fisket op og bragt i land til konservering. Den opmåling og de marinarkæologiske undersøgelser, som Kon-Tiki gennemførte har givet sikker viden om skibet.

Området omkring vraget af Dannebrog, der ligger 7 km. ude i Køge Bugt, er i dag fredet område og gravplads for mange af de 600 ombordværende.

Dannebrog-model under udførelse

Historien om Dannebrog fortælles på Køge Museum, hvor flere ting fra Dannebrog er udstillet.

Køge Modelbyggerlaug er ved at lave en model af Dannebrog. Modellen er 4½ meter lang og høj. Modellen bliver rigget til med tovværk, kanoner og med de originale farver. Modellen skal i 2020 opstilles i det nye universitetshospital i Køge i børneafdelingens venturum. Arbejdet med skibsmodellen har taget 7 år. For øvrigt forbindes begrebet

”Slaget i Køge Bugt” som oftest med søhelten Niels Juel, der den 1. juli 1677 sejrede over en overlegen svensk flåde. Slaget foregik ved Stevns. Skibene kom aldrig ind i Køge Bugt.

Det var en spændende og interessant aften på Hermosagård om en drama-

Draken, svensk lineskib fra Slaget ved Køge Bugt, på grund ud for Holtug Klint
d. 1. juli 1677,
Foto: Arkiv.dk

tisk lokalhistorie i farvandet ud for Hvidovre og Brøndby. Stor tak til Palle Nielsen og Stig Sørensen for jeres engagerede indlæg og for det store arbejde, som har ligget bag.

Hvidovre
**Fysioterapi
og Rygskole**

Strandmarksvej 18, 2. sal • 2650 Hvidovre
Tel 36 49 38 38 • mail@hvidovrefysioterapi.dk
www.hvidovrefysioterapi.dk

Kulturelle jubilæer

Af Jens Frederik Jørgensen

I 2017 kunne Hvidovre Kulturråd fejre 50 års jubilæum. Fra Kulturrådet har mange af Hvidovres kulturelle foreninger haft deres udspring, og mange frivillige i disse foreninger har gennem årene skabt et rigt kulturliv i Hvidovre, således at man lokalt har kunnet få store kulturelle oplevelser som oftest i Medborgersalen.

I 1968 blev Hvidovre Teaterforening stiftet. Med sit brede og alsidige program med forestillinger for børn, unge og voksne har Teaterforeningen været en af Hvidovres store kulturformidlere.

Det er en præstation, når man tænker på hvor mange teaterscener, der

er i hovedstadsområdet.

Hvidovre kan måske endda kaldes en teaterby. Fra 1972 til 2000 havde vi Hvidovre Teater – et turnerende teater. I mange år var det drømmen at få opført et teaterhus på Teatergrunden over for Frihedens Station. Vi har i dag også Teater Vestvolden, Hvidovre Ungdoms Teater og Hvidovre Amatørszene.

Hvidovre Teaterforening har haft få formænd. Flemming Thøgersen, der var medstifter af foreningen, Ib Størner, formand i 17 år og Anitta Rokkjer, der nu er formand på 15. år.

Til lykke til Hvidovre Teaterforening med 50 års jubilæet!

Prins Henrik kigger på uret - for dronningen er endnu ikke dukket op - bivåget af borgmester Inge Larsen, teaterforeningsformand Flemming Thøgersen og - delvist skjult - Axel Helmersen, der havde hjulpet med at det franske gæstespil "Le Bal" til Hvidovre.

Foto Søren Schnoor

HVIDOVRE FILMKLUB

SÆSON

2017 - 2018

I de første mange år blev der ikke ud-
sendt et egentlig program-blad.
Her ses forsiden på programmet
for sæson 45.

24. maj 1973 blev Hvidovre Filmklub stiftet og fik hurtigt mere end 1200 medlemmer og havde 2 forestillinger hver mandag og i en periode også forestilling hver 2. tirsdag samt søndagsforestillinger.

I mange år var den en af Danmarks største filmklubber, og Jørgen Stoltze var i 23 år en engageret formand. I en biograføs kommune har Filmklubben lokalt vist gode film trods en stærk og stærkere konkurrence fra områdets biografer, TV, Netflix, HBO m.fl.

Til lykke til Hvidovre Filmklub med de 45 år!

Kulturrådet var også initiativtager til lokalhistorisk virksomhed, først med arbejdsgrupper finansieret af Kulturrelt Udvalg. I 1978 blev der stiftet en lokalhistorisk forening, Hvidovre Lokalhistoriske Selskab, der er med til at fortælle lokale historier om det liv, der er levet i Hvidovre og skabe kommunens lokalhistoriske identitet.

Kaminpassiar med Annelise Damm Olesen

Af Annelise Wildenradt

4. mellem på Holmegårdsskolen 1956-57.
Annelise Damm Olesen nr. 3 fra venstre i 2. række

I år viste majvejret sig fra sin bedste side med sol og varmegrader, der indbød til udendørsaktiviteter i skov og på strand. Alligevel fandt mange tid til at komme og høre Annelise Damm Olsen fortælle og samtale med Jens Frederik Jørgensen, primært om sin karriere som atletikpige i Hvidovre Idrætsforening, HIF, men dermed også lidt om sit liv.

Annelise Damm Olesen er født og

- med en afstikker til Rødovre -opvokset i Hvidovre, men det fremgik, at Hvidovre var – og er – der, hvor hun hører hjemme.

Skolegangen blev gennemført på Holmegårdsskolen, for øvrigt i en klasse, hvor mange af eleverne siden har gjort karriere i Hvidovre Kommune. Skolekammerater og lærere gjorde stort indtryk og hun husker fortsat mange tydeligt. Jeg fornem-

mede, at Annelise Damm Olesen allerede da oplevede at trives såvel i en gruppe som med den korpsånd, der kan opstå, når man er fælles om en opgave eller et mål.

Annelise Damm Olesen startede i HIF i 1956 og besøgte - som løber i sprinterdistancer og hækkeløb - Hvidovres venskabsby, Sollentuna i 1955. og Tuusulla i 1956.

Hun kom i 1959 på landsholdet i 200 meter og tog i 1960 i sit første DM i hækkeløb.

Annelise Damm Olesen blev student i 1962, og begyndte herefter studier i latin og gymnastik med henblik på

at undervise. Studiet blev imidlertid opgivet, og hun arbejdede de næste 30 år i sin fars og brors smedefirma – E. Olesen og Søn, på Arnold Nielsens Boulevard 66.

I 1965 blev HIF opdelt i to afdelinger, HIF og HAK, og det betød, at konkurrencen blev hårdere og træningen mere målrettet, idet man nu blev mere opsat på resultater. Annelise Damm Olesen fortsatte i HIF og deltog igennem årene i bestyrelsesarbejdet som sekretær, kasserer m.m., men holdt fast i atletikken og opnåede eliteniveau på flere sprinterdistancer. I sommeren 1968 – ni år efter landsholdsdebuten – kon-

Fra venstre Anette Lundbye, Tone Kyhn, Gitte Mathiesen, træner Jørgen Heller og Annelise Damm Olsen efter at have sat Danmarksrekord i 4x400 m i 1972 i Århus med tiden 3.44.2.

Foto: Forstadmuseet

kurrerede Sjælland mod Jylland - og Annelise Damm Olesen løb første gang 800 meter og fik i løbet af sommeren så god en tid i sit løb, at hun blev udtaget til OL i Mexico.

Udtagelsen skete i sidste øjeblik, men blev en stor oplevelse, såvel i forhold til en rejse så langt væk, som mødet med de øvrige landes deltagere. Især indmarchen var helt specielt stemningsfuld og - langvarig (6 – 7 timer), men ikke en time for lang, ifølge Annelise Damm Olesen.

OL lejren var inddelt i en kvinde - og herreafdeling og Annelise Damm Olesen boede sammen med gymnasten Else Trangbæk, svømmeren Kirsten Campbell og femkæmperen Nina Hansen.

OL i Mexico blev afviklet 2.200 meter over havet, hvilket betød, at mange løbere blev dårlige på de længere distancer, så Annelise Damm Olesen var nervøs, og løbet gik da heller ikke så godt som forventet. Annelise Damm Olesen fik dog en 5. plads i det indledende heat, men kom desværre ikke videre.

Uagtet resultatet blev deltagelsen i OL i Mexico en inspiration for Annelise Damm Olesen, der nu intensiverede sit træningsprogram og fik sit internationale gennembrud i sensommeren 1969, da hun vandt EM-sølv på 800 meter i Athen.

I 1972 deltog Annelise Damm Ole-

sen i OL i München, og satte her dansk og nordisk rekord i sit indledende heat (2.01,77 min.). Hun var – ifølge hende selv - godt løbende, men sluttede dog i semifinalen på 6.-pladsen.

OL i München blev desværre også en oplevelse, der ikke var så rar, idet den siden er gået over i historien på grund af gidseltagningen af og mas-sakren på det israelske hold. Denne tragedie gjorde stort indtryk på Annelise Damm Olesen, der deltog i mindehøjtideligheden for de dræbte.

Annelise Damm Olesen har i løbet af sin karriere sat syv danske rekorder på 100 meter hæk og forbedret 800 meter-rekorden seks gange. Den seneste stod fra 1972 til sommeren 1994, hvor den blev forbedret af Karen Gydesen fra Århus 1900 til 2.00,97 min.

Annelise Damm Olesen har siden sit aktive atletiklivs ophør deltaget i HIF som træner for børn.

Hun ”følger med” i dag, dog ikke som aktiv eller træner, men holder sig i form med at gå 45 minutter hver morgen. Med en hastighed af 8.000 skridt af 80 cm, dvs. ca. 6.4 km i alt.

Det blev en fornøjelig aften, hvor Annelise Damm Olesen både sang og fortalte med glimt i øjet og en god portion humor og selvironi. Hun er en beskedne kvinde, der - på trods

af talrige guld, sølv og bronzemedaljer samt personlige rekorder – selv vælger at fremhæve sine to børn – en datter født i 1971 og en søn født i 1974 – som de fineste og bedste ”medaljer”, hun har opnået.

Annelise Damm Olesen
Foto: Hvidovre Avis

Aftenen blev rundet af med spørgsmål fra salen, og et spørgsmål lød, om ”det havde været det hele værd?” Annelise Damm Olesen svarede ”Jeg havde vel ikke ambitioner om alt det, jeg har opnået. Jeg trænede og konkurrerede med atletikvenner. Vi lærte at tabe og vinde, vi lærte at give og få ros og ris. Jeg har altid haft det godt, når jeg i min hverdag nåede det, jeg gerne ville med mine børn, min familie og mine venner.

”Hver dag er vigtig – hverdagen er vigtig.”

Ældre Sagen

HVIDOVRE

Ældre Sagen i Hvidovre nærmer sig
7.000 medlemmer - skal du være med og
få del i de mange tilbud vi har.

Ældre Sagens kontor finder du i
Hvidovre C - tlf.: 3647 8515.

Rundvisning i Avedøre Stationsby

Af Bjarne Pyndt

Foreningen arrangerede igen den 11. juni en rundvisning i Avedøre Stationsby. Guide var en af Stationsbyens store ildsjæle, Solveig Isbrand. Hun har boet i Stationsbyen siden 1974 og har igennem årene deltaget meget aktivt i byens liv, og hun har været med til at påvirke beboere, myndigheder o.a. til at få noget til at ske. Hun sidder i dag som formand for afdelingsbestyrelsen for Syd. Det var kun i Syd, vi gik rundt.

Stationsbyen er opdelt i afdeling Syd, som var den første. Afdeling Nord og Store Hus kom til senere. Rundt om byen går en ”mur” af 4 etagers bebyggelse, som er inspireret af bymuren i Dubrovnik i det tidligere Jugoslavien.

Vi startede med at tage elevatoren op i Store Hus, hvorfra man har et fantastisk udsyn over Hvidovre og Køge bugt. Store Hus er blevet et attraktivt sted, idet der øverst oppe er slået lejligheder sammen til Penthouselejligheder.

Da de første beboere flyttede ind i Syd, kom de mange steder fra. Sammensætningen af beboere var nok ikke optimal. Kommunen overtog anvisningsretten og kunne dermed bedre styre udlejningen. I dag har man en meget bred sammensætning, hvor folk kommer fra mange lande og forskellige kulturer, incl. en væsentlig del fra Danmark, selvfølgelig.

Der er et meget rigt kulturliv i stationsbyen med mange aktiviteter og steder, hvor man kan mødes. Det er mit indtryk, at man kommer hinanden rigtig meget ved og støtter og hjælper. Byen er derfor blevet mere attraktiv, end den var fra begyndelsen.

Der blev for efterhånden en del år siden investeret en del offentlige midler i et kvarterløft. Området er nu meget indbydende.

Under rundvisningen så vi på den megen kunst, der er placeret rundt om i afdeling Syd, og Solveig kunne berette om, hvem der havde udført de forskellige kunstværker. Det er påfaldende, at kunsten er så fremherskende og synlig i Syd, hvorimod det samme ikke gør sig gældende i Nord. De to afdelinger har et samarbejde, selvom der synes at være stor forskel. Det kan måske skyldes, at Nord er opført noget senere.

Ud over de tre boligafdelinger har kommunen en sti ned gennem området,

hvor der ud til denne rummes kommunale bygninger i form af forskellige institutioner og engang en skole. Desværre for bydelen blev der politisk truffet beslutning om at lukke skolen, som ellers var den mest moderne og den, som man mente, havde de bedste lokaler i kommunen. Beboerne har været meget kede af lukningen, da skolen samtidig var vigtig i sammenhængskraften.

Rundt om byen er der dejlige grønne områder, som giver mulighed for adskillige aktiviteter. Afdeling Syd har investeret meget i, at der på arealerne bl.a. kan bruges forskellige motionsredskaber.

Byen har efterhånden en del år på bagen, og man er i stor stil i gang med en både ud- og indvendig renovering.

Vi sluttede rundturen på Folkets Plads. Her kan man rigtig se, hvor meget man har gjort ud af kunst og udsmykning. Også den plads skal nu renoveres.

Vi blev herefter inviteret ind i afdelingsbestyrelsens lokaler, hvor vi blev budt på en forfriskning.

En rigtig god tur, som vi er mange, der vil sige Solveig tak for.

Vibeke Glarbos skulptur ”Avedøeparret” står uden for Bymurens indgang ud mod vest, Voldgaden. På billedet ses tillige et af de nye udearealer i Avedøre Stationsby – afdeling Syd.

Foto: Ove Christoffersen

Årsmøde i Dansk Lokalhistorisk Forening.

Af Anders Aalund

Også i år har Hvidovre Lokalhistoriske Selskab deltaget i Dansk Lokalhistorisk Selskabs årsmøde. Årsmødet fandt sted i dagene 13. til 15. april i Ribe, Danmarks ældste by. De ydre rammer stod Danhostel Ribe for.

Danhostel Ribe ligger lige ned til Ribe Å, så der var fin udsigt til både å og den historiske og meget smukke by med domkirken som det absolutte vartegn.

I år var selskabets kasserer Frank Gudmann og bestyrelsesmedlem Anders Aalund repræsentanter for HLS.

Begge har deltaget ved tidligere årsmøder, så der var mange kendte ansigter, man skulle hilse på. Debatten var livlig lige fra start. Alle havde heldigvis meget at fortælle om de mange aktiviteter, der pågår i de respektive selskaber/foreninger. Bordene, hvor man kunne lægge publikationer enten til salg eller udlejning, blev hurtigt fyldt op. Der var som sædvanlig mange, der gerne ville have et

eksemplar af vores medlemsblad, og der var mange rosende ord om det.

Et årsmøde giver altid megen inspiration. Et eksempel kunne være Gentofte Lokalhistoriske Selskab, hvor et meget aktivt medlem har fået udgivet bøger med kvarterbeskrivelser. Formanden for selskabet fortalte, at bøgerne gik som varmt brød. Både Frank og jeg blev inspireret af tanken om at beskrive afgrænsede områder af Hvidovre Kommune; et tema, vi siden har drøftet i bestyrelsen. Det kunne, som Frank nåede frem til, dog ske ved at gennemgå alle årgange af bladet og lave artikelsamlinger om et bestemt område. Der er ikke noget på bedding men ideen lever.

Temaet for årsmødet var i år: Befæstningsværker i Danmark i nyere tid. Vi hørte bl.a. om Sikringsstilling Nord, der blev anlagt af det tyske militær under 1. Verdenskrig som en omfattende forsvarsstilling tværs over Nordslesvig, bestående af mere end 900 anlæg, såvel bunkere som kanonbatterier, veje, jernbaner m.m. Anlægget skulle forhindre fjendtlig (engelsk) indtrængen fra Nord.

Årets udflugt gav blandt andet mulighed for at se et par af anlæggene. Hovedformålet med turen var dog at

besøge Zeppelin-museet i Tønder. Det har været et imponerende skue at se de endog meget store luftskibe både lette og lande i "Marineluftskibshavnen". Målene på hangaren "Tosca" giver et godt indtryk: Længde 242 m, bredde 73 m og højde 42 m.

Et meget festligt indslag var optakten til lørdag aftenes festmiddag: Her holdt Arne Fogt fra Gladsaxe Lokalhistoriske Forening et causeri om "Grevinde af Bagsværd". Historien om den fantastiske kvindeskæbne Angelica Pierri, som blev gift med den ene hovedrige mand efter den anden, og hvis liv endte så tragisk, da hun giftede sig af kærlighed. Der er meget materiale om hende på nettet.

Generalforsamlingen blev gennemført uden større ståhej. Regnskab og budget blev godkendt.

Turen frem og tilbage foregik med toget, et absolut anbefalelsesværdigt transportmiddel, der giver mulighed for både gode samtaler og mange indtryk undervejs. Vi havde bl.a. fornøjelsen af SF's ledelse, der skulle til årsmøde i Kolding.

Testamentarisk gave

Henny Paaske skriver om

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab modtog i juni 2018 2 malerier og 2 akvareller, som Elin Bonavent Jensen havde testamenteret til HLS.

Elin Bonavent Jensen var medlem af HLS helt fra selskabets stiftelse, og hun var også aktiv i det lokalhistoriske arbejde forud for selskabets stiftelse i 1988.

Gaven er afhentet og videregivet til Forstadsmuseet, som vil tage godt vare på de 2 malerier og 2 akvareller.

Foto af den modtagne gave kan ses nedenfor.

Henny Paaske, der kendte Elin Bonavent Jensen helt fra 1940'erne og som

'huset med gardinerne udvendig'

har interviewet Elin Bonavent Jensen har skrevet om hende nedenfor.

Henny Paaske skriver:

Elin Bonavent Jensen, født Helmundt, som døde 15. november 2017, 94 år gammel tilhørte den gamle Bonavent familie fra Aastrupgård.

Denne gård lå syd for Aastrupgårdsvej. Når børnene herfra (7 i alt) blev gift fik de hver en parcel af gården og en villa. De to ugifte søstre overtog gården og boede her til den brændte i 1961.

Elins mor Birtha Bonavent fik 2 villagrunde på Hvidovrevej 99, og villaen blev kaldt 'huset med gardinerne udvendig' forklaret med den fine guirlande under vinduerne. Huset

er nu borte, og rækkehuse er kommet i stedet for.

Elins far, født i 1882, hed Herman Helmundt, han var overformand på det nærliggende Valby gasværk.

Han var meget interesseret i gymnastik, så Elin lærte tidligt at bevæge sig i de gymnastikredskaber, der var opstillet i haven.

Elin begyndte på Kettevejsskolen (nu Sønderkærskolen) i 1931, og da der ikke var mellemskole, kom hun sammen med Pastor Schacks datter på Falkonergården, og fik pigeskoleeksamen

Hun blev udlært på kontor.

Bryllupsfoto af Elin Bonavents forældre
15.11 1911

Lauritz Christiansen 1927. Åstrupgård (olie)

Hun kom fra barnsben i KFUK på Eriksminde i Hvidovregade (nu Kirkegade), og var med til at starte KFUK-spejderne i september 1941.

Hun blev gift i 1954 med Louny Jensen, der var leder i KFUM. Han var med til, på vegne af de fire ungdomsorganisationer: KFUM/K og grønne pige- og drengespejdere, at købe Eriksminde af familien Schiønnemann omkring 1958. Fru Schiønnemann havde arvet gården fra sin far, sognefoged Stricker. Da kommunen pålagde store ejendomsskatter på denne ungdomsgård, måtte man sælge til naboen, Esajasskolen, og blive som lejere af Eriksminde

Elin og Louny Jensen var involveret i dette ungdomsarbejde. De havde en villa på Vestkærs Alle i 35 år. Efter at have været hjemmegående husmor i en del år, blev Elin ansat på Hvidovre Bibliotek, og var her ½-dags i 7 år.

Lauritz Christiansen 1947. Rytterskolen
set fra Hvidovre Kirke (akvarel)

Lauritz Christiansen 1923.
Formentlig Åstrupgård (olie)

De flyttede senere til en lejlighed på Rådmand Steins Alle på Frederiksberg., og da Elin havde været enke flere år, måtte hun flytte på plejehjem Akaciegården på Betty Nansens Alle på Frederiksberg.

Elin Bonavent Jensen var i den grad en indfødt Hvidovreboer, hun huskede tydeligt alle gårdene på Hvidovre Torv, en onkel havde én af dem. Hun huskede, da Hvidovregade var den eneste forbindelse mellem Torvet og Sønderkær. Hun fulgte anlægget af den nye Hvidovrevej forbi Sønderkærskolen, og hun kendte eller var i familie med flere af de gamle Hvidovrefamilier.

Kirsten Schønnemann 1949. Åstrupgård (akvarel)

En Hvidovrehistorie gemt i en skorsten.

Af Gitte Jakobsen

Da et hus på Aktæons Allé 18 skulle renoveres, fandt man i skorstenen 9 mindre hæfter.

Disse hæfter blev afleveret til Forstadsmuseet

Der var 6 skolehæfter og et skrivehæfte samt et musikhæfte og et lille tyskhæfte.

Hæfterne tilhørte Elo Rudbeck Hellsten, født 1916, som gik på Kettevejens skole, som var en helt ny skole fra 1924.

Hæfterne giver et fint indblik i det man skulle lære i danske skoler i 1920-erne og 30-erne, Hvilke opgaver man skulle løse i matematik, aritmetik og geometri.

I danskhæftet skrives de forskellige bøjninger af ordene

I engelsk er noterne skrevet med lydskrift, så man kunne lære deres udtale-

Skrivehæftet indeholder nogle faste øvelser, som skulle skrives med skråskrift og sikkert også med blæk og pen.

Et af hæfterne omhandler: En Udflugt til Hvidovre Land.

Hæfterne er for norges vedkomme-nde indkøbt i Lorents Gads Boghandel, Valby Langgade 44.A i Valby og dermed et vink om, at Hvidovre ikke på dette tidspunkt havde en boghandel.

Elo færdiggør formodentlig sin skolegang på Kettevejens skole.

5.marts 1928 skriver han i skrivehæftet, at han er søn af E. Hellsten.

Elo Hellstens families hus bygges i 1931 og færdigmeldes i november 1931.

Han bor der sammen med sine forældre Elo Leonhardt og Helene Christine, sin bror Poul Arne f. 1921 og måske også sin søster Elfrida Elisa. 1924

Senere overtager han huset og bor der fra 1940 med sin kone.

Oplysninger er fra Sognerådsprotokollerne fra Forstadsmuseet, Folketællingerne og kirkebøgerne fra Hvidovre.

1844
 1845
 1846
 1847
 1848
 1849
 1850
 1851
 1852
 1853
 1854
 1855
 1856
 1857
 1858
 1859
 1860
 1861
 1862
 1863
 1864
 1865
 1866
 1867
 1868
 1869
 1870
 1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900

År	Indtægt	Udgift	Saldo
1844	100	100	0
1845	100	100	0
1846	100	100	0
1847	100	100	0
1848	100	100	0
1849	100	100	0
1850	100	100	0
1851	100	100	0
1852	100	100	0
1853	100	100	0
1854	100	100	0
1855	100	100	0
1856	100	100	0
1857	100	100	0
1858	100	100	0
1859	100	100	0
1860	100	100	0
1861	100	100	0
1862	100	100	0
1863	100	100	0
1864	100	100	0
1865	100	100	0
1866	100	100	0
1867	100	100	0
1868	100	100	0
1869	100	100	0
1870	100	100	0
1871	100	100	0
1872	100	100	0
1873	100	100	0
1874	100	100	0
1875	100	100	0
1876	100	100	0
1877	100	100	0
1878	100	100	0
1879	100	100	0
1880	100	100	0
1881	100	100	0
1882	100	100	0
1883	100	100	0
1884	100	100	0
1885	100	100	0
1886	100	100	0
1887	100	100	0
1888	100	100	0
1889	100	100	0
1890	100	100	0
1891	100	100	0
1892	100	100	0
1893	100	100	0
1894	100	100	0
1895	100	100	0
1896	100	100	0
1897	100	100	0
1898	100	100	0
1899	100	100	0
1900	100	100	0

Elo Heltsten
 Dansk

1844
 1845
 1846
 1847
 1848
 1849
 1850
 1851
 1852
 1853
 1854
 1855
 1856
 1857
 1858
 1859
 1860
 1861
 1862
 1863
 1864
 1865
 1866
 1867
 1868
 1869
 1870
 1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900

1844
 1845
 1846
 1847
 1848
 1849
 1850
 1851
 1852
 1853
 1854
 1855
 1856
 1857
 1858
 1859
 1860
 1861
 1862
 1863
 1864
 1865
 1866
 1867
 1868
 1869
 1870
 1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900

STIKORDS

Stikords	Side	72
Stikords	73	74
Stikords	75	76
Stikords	77	78
Stikords	79	80
Stikords	81	82
Stikords	83	84
Stikords	85	86
Stikords	87	88
Stikords	89	90
Stikords	91	92
Stikords	93	94
Stikords	95	96
Stikords	97	98
Stikords	99	100
Stikords	101	102
Stikords	103	104
Stikords	105	106
Stikords	107	108
Stikords	109	110
Stikords	111	112
Stikords	113	114
Stikords	115	116
Stikords	117	118
Stikords	119	120
Stikords	121	122
Stikords	123	124
Stikords	125	126
Stikords	127	128
Stikords	129	130
Stikords	131	132
Stikords	133	134
Stikords	135	136
Stikords	137	138
Stikords	139	140
Stikords	141	142
Stikords	143	144
Stikords	145	146
Stikords	147	148
Stikords	149	150
Stikords	151	152
Stikords	153	154
Stikords	155	156
Stikords	157	158
Stikords	159	160
Stikords	161	162
Stikords	163	164
Stikords	165	166
Stikords	167	168
Stikords	169	170
Stikords	171	172
Stikords	173	174
Stikords	175	176
Stikords	177	178
Stikords	179	180
Stikords	181	182
Stikords	183	184
Stikords	185	186
Stikords	187	188
Stikords	189	190
Stikords	191	192
Stikords	193	194
Stikords	195	196
Stikords	197	198
Stikords	199	200

Stikords	Side	72
Stikords	73	74
Stikords	75	76
Stikords	77	78
Stikords	79	80
Stikords	81	82
Stikords	83	84
Stikords	85	86
Stikords	87	88
Stikords	89	90
Stikords	91	92
Stikords	93	94
Stikords	95	96
Stikords	97	98
Stikords	99	100
Stikords	101	102
Stikords	103	104
Stikords	105	106
Stikords	107	108
Stikords	109	110
Stikords	111	112
Stikords	113	114
Stikords	115	116
Stikords	117	118
Stikords	119	120
Stikords	121	122
Stikords	123	124
Stikords	125	126
Stikords	127	128
Stikords	129	130
Stikords	131	132
Stikords	133	134
Stikords	135	136
Stikords	137	138
Stikords	139	140
Stikords	141	142
Stikords	143	144
Stikords	145	146
Stikords	147	148
Stikords	149	150
Stikords	151	152
Stikords	153	154
Stikords	155	156
Stikords	157	158
Stikords	159	160
Stikords	161	162
Stikords	163	164
Stikords	165	166
Stikords	167	168
Stikords	169	170
Stikords	171	172
Stikords	173	174
Stikords	175	176
Stikords	177	178
Stikords	179	180
Stikords	181	182
Stikords	183	184
Stikords	185	186
Stikords	187	188
Stikords	189	190
Stikords	191	192
Stikords	193	194
Stikords	195	196
Stikords	197	198
Stikords	199	200

Handwritten text on a piece of aged paper, likely a letter or a page from a book. The text is written in a cursive script and is partially obscured by a dark, textured object in the foreground.

Risbjerg Kirkegård

Af Karen Johansen

På en dejlig solskinsdag, onsdag d. 16. maj, inviterede Hvidovre Lokalhistoriske Selskab, på en rundtur på Risbjerg Kirkegård. Som sidste år fortalte Børge Grøn-Iversen, som har været formand for kirkegårdsbestyrelsen i over 50 år, om kapellet og kirkegårdens historie. (referatet fra maj 2017 kan læses i august bladet 2017). Herefter blev vi vist rundt på kirkegården, af den nye kirkegårdsleder Rasmus Christoffersen, som tiltrådte jobbet 1. marts i år.

Foto: Karen Johansen

Rasmus er en rigtig ”træmand”, og hans baggrund som forstkandidat og store indsigt og begejstring for kirkegårdens træer var meget inspirerende.

Vi var ca. 22 gæster og mange spørgsmål blev vendt, og gav god viden om bisættelser, begravelser og hele mystikken på en kirkegård.

Efter turen nød alle en læskedrik, og vi aftalte, at vi kommer igen til maj 2019, når guld – og blåregnen blomstrer.

Fantasi eller profeti

Af Jens Frederik Jørgensen

Indrømmet – jeg har den svaghed at give mig til at læse i en gammel avis, når jeg ”falder over” en sådan. Så bliver jeg fanget i at læse et stykke tid.

Hvad er der sket, siden avisen udkom, blev forslag og ønsker til virkelighed?

For nylig var jeg i gang med at finde oplysninger om butikker i Hvidovre omkring 1930. Jeg fik på Forstadsmuseet fat i ”Parcellisten”, som var et uge-/månedssblad der udkom i Hvidovre i perioden 1927-33 udgivet som ”Medlemsblad for Parcel-, Grundejer-, Sports-, o.a. Foreninger, i Hvidovre og Omegn”.

Bladet bragte den 10. september 1929 følgende artikel:

Mere Fantasi - De arme Landliggere

I et Hovedstadsblad læses følgende:

En opsigtsvækkende Plan om kunstig Strandbred og store Strandparker langs Gl. Køgelandevej.

Arbejdet for at skabe Storkøbenhavns Befolkning størst og bedst mulig Adgang til Havet og Stranden vinder stadig flere Tilhængere.

I disse Dage er der udarbejdet en ny Plan, der tager Sigte paa Strand-Strækningen syd for København. Planens Fader er cand. Polyt. Svend Brannow. Projektet gaar i store Træk ud paa at omdanne Avedøre-Stranden og de store Mosestrækninger ved Vallensbæk til kunstige

Strandparker og ligeledes skabe en kunstig Badestrand ved Inddæmning og Oppumpning af Sand. Det er Hensigten i Gl. Køge Landevejs Opland lige fra Solrød og Karlstrup til Hovedstadens Yderdistrikt efterhaanden at skabe Badestrand og Strandparker i Lighed med Folkeparken ved Karlstrup, saaledes at der bliver fortsat Badestrand fra Køge til København. Desuden vil der jo hurtigt langs Landevejen blive fast Bebyggelse, og Trafikken mellem denne udstrakte Forstad til København, i hvilken Gl. Køge Landevej vilde blive Hovedgaden og Strandparken, skulde ske ved Omnibusser og elektrisk Bane.

Man tog nogle Skovfulde Sand og kastede ind i Sivene, og se! straks fremstod en ny herlig, fast og lækker Strandbred, hvor Badegæster tumler sig i Tusindtal.

Denne Gang er et nyt Navn sat i Forbindelse med de Herligheder, der skal skabes ved de sydlige Kyster.

Vi tør dog berolige Strandarealernes Befolkning og alle opskræmte Landliggere, der allerede i Tankerne ser sig ladet tilbage langt inde paa Land, idet vi siger til dem: Tænk paa de mange Aars Kampe for den moderne Køgevej, og læg Mærke til, hvor langt dette Projekt er skredet frem mod sin Virke-

PARCELLISTEN

Medlemsblad for Parcel-, Grundejer-, Sports-, o. a. Foreninger
i Hvidovre og Omegn.

NIL. 9.	HVIDOVRE, DEN 10. SEPTEMBER 1929	-4. AARG.
---------	----------------------------------	-----------

Byggeriet faar lettere Kaar.

For en Maaned siden beskæftigede vi os med Skatteforholdene og omtalte i den Forbindelse de midlertidige Foranstaltninger, Hvidovre Sogneraad havde taget, for at lette de svære Ejendomsskatter i indleværende Aar.

Siden er der sket det, at Indenrigsministeren har givet et Bælg til Sogneraadet, som vil lette de svære Skatter i indleværende Aar.

Den danske Cement.

Cementen er en af Danmarks bedste Eksportindustrier, og der arbejdes nu for fuld Kraft paa vore Cementfabriker. Danmark eksporterer Cement til Hollandsk Indien og til Nord- og Sydamerika. Udlandet og navnlig Belgien gør alt for at konkurrere os ud paa dette Omraade.

liggørelse. De vil da kunne foretage en Sandsynlighedsberegning over Tidspunktet for Realisationen af dette nye Foretagende.

Vi ser i Aanden dette Fremtidsperspektiv: Gamle Køge Landevej som hypermoderne, bred Færdselsåre i denne nye Forstad til København – mon den stadig skal udgaa fra Valby? – Elektrisk dreven Baner er der i Midten af Vejen, Biltrafikken er enorm og Farten ikke til at beskrive. Det er utroligt, hvad der hidtil er smedet af Projekter til bedste for denne Egn og dens Befolkning, mærkeligt, at man dog skal helt til Aalbæk – Skagen – for at finde Magen til de primitive Veje der den dag i Dag findes paa disse Kanter. Men hvem ved, hvad Fremtiden bærer i sit Skød.

Når jeg læser artiklen nu næsten 90 år senere, må jeg stille mig selv spørgsmålet, om det, der ironiseres over, ikke snarere er en opfyldt spådom end et fantasifoster.

Køge Bugt Strandpark blev etableret næsten som beskrevet og indviet i 1980. Per Kaalund har svaret mig, at ingeniør Brannows plan ikke ham bekendt indgik som en del af grundlaget for den politiske beslutning om at etablere Strandparken, men at planen kan have været kendt af dem, der udarbejdede forslaget for Køge Bugt Strandpark.

Der kom til at køre busser på Gammel Køge Landevej. I mange år fra 1935 kørte linje 121 fra Valby til Køge.

Gammel Køge Landevej blev en vigtig færdselsåre – hovedvej 2 – indtil der kom motorveje ud af København.

Der kom elektrisk bane. Første etape fra København H til Vallensbæk blev indviet 1. oktober 1972, anden etape fra Vallensbæk til Hundige fulgte 26. september 1976, tredje etape fra Hundige til Solrød Strand 30. september 1979 og fjerde og sidste etape fra Solrød Strand til Køge 25. september 1983. Alle fire etaper blev indviet af Dronning Margrethe 2.

Heksekunstner på volden.....

... spændende cykeltur og rundvisning på Befæstningsdagen

Tag børn eller børnebørn med til en spændende dag på Vestvolden på Befæstningsdagen d. 30. september fra kl. 10-14. Her vil I kunne deltage i rollespillet Heksen på Volden, hvor tiden er skruet tilbage til 1918, hvor Vestvolden var bemannet i tilfælde af at 1. Verdenskrig skulle komme til landet. Historien i rollespillet er, at man har fået fat i nogle hekse, der

skal lave heksekunstner mod fjenden, men en af heksene har vist sig at være på fjendens side og er begyndt at forhekse de danske soldater i stedet for. Opgaven i rollespillet er at finde eliksiren, der kan ophæve forbandelsen og undervejs bliver børnene udsat for en række sjove og spændende prøver, der udfordrer både krop og hoved. Volden vil være bemannet med soldater, gøglere, hekse og meget mere. Spillet er for de 5-12 årige i selskab med forældre eller bedsteforældre.

Befæstningsdagen Hvidovre

Tid for Heksen på Volden:

Kl. 10-14 (der er rullende starter og sidste start er kl. 14)

Startsted: Den røde barak på Vestvolden, 150 m. fra Avedøre Tværvej i Hvidovre.

Varighed: Det tager ca. 60 min. at gennemføre spillet.

Sted: Spillet foregår i terrænet på Vestvolden, så husk praktisk fodtøj.

Der kan købes kaffe, kage, juice m.m. i caféen Den Tørstige Soldat ved den røde barak, der bl.a. vil være bemanded af medlemmer af selskabet.

Befæstningsdagen Hvidovre

Befæstningsdagen Hvidovre

Selv samme dag vil der for den historisk interesserede vil der være mulighed for at komme på en interessant **guidet cykeltur** med Lisbeth Hollensen fra Forstadmuseet. På turen vil du bl.a. opleve normalt utilgængelige bygninger som Horsedammens Fredskrudt-magasin. Turen går også forbi det store røde artillerimagasin, der er det eneste bevarede af sin slags på Vestvolden. Turen slutter ved Den Tørstige Soldat.

Tid for cykelturen: Kl. 11

Varighed: 2 timer

Længde: Turen foregår på cykel, og strækningen fra Vestvolden v. Roskildevej til Avedøre er ca. 5 km.

Mødested: Voldstien lige syd for Roskildevej, 2605 Brøndby. Slut ved landminebarakken i Avedøre.

Søren Østergaard fortæller og viser rundt på Vestvolden i Hvidovre kl. 13.00 – 14.30

Mødested: Den røde barak, der ligger 250 meter nord for Avedøre Tværvejs udmunding i Voldgaden.

Se mere i arrangementsoversigten.

Arrangører: Forstadsmuseet, Quark Centret, God fritid for alle, Brøndby Produktionshøjskole, Avedøre Bibliotek, Hvidovre Lokalhistoriske Selskab

Befæstningsdagen Hvidovre

En skillingsvisе mere om Jens Nielsen

Af Jens Frederik Jørgensen

I 1883 stak Jens Nielsen ild på Stengaarden i Hvidovre. Han havde allerede mange forbrydelser på samvittigheden, men han var også en ung mand, der var præget af den sociale elendighed, han voksede op i og præget af langvarige ophold på opdragelsesanstalter. Jens Nielsen blev den sidste, der blev henrettet i Danmark i fredstid.

Ved et arrangement den 25.10.2015 fortaltes historien om Jens Nielsen og SA-FOLI-koret sang 3 skillingsviser om Jens Nielsen.

Senere udkom Poul Duedahls bog om Jens Nielsens liv: "ONDSKABENS ØJNE"¹⁾. Bogen blev i 2017 fortjent kåret som årets historiske bog. Juryens formand udtalte i den forbindelse bl.a. "Det er som at læse en spændende kriminalroman, bortset fra at det er en rigtig historie". **Bogen kan være en oplagt gaveide.**

I bogen omtales en 4. skillingsvisе om Jens Nielsen. Antallet af skillingsviser, der er skrevet om Jens Nielsen, fortæller, hvor stor opmærksomhed han vakte i datiden med sine gerninger.

Her følger teksten i den 4. skillingsvisе: "Vise om den skrækkelige 20-aarige Brandstifter, Jens Nielsen"

1 Gads Forlag, 2016

Spis i Café Hjertetræet

Smørrebrød	12kr.
Dagens ret (Lille).....	35 kr.
Dagens ret (Stor).....	50 kr.
Kaffe.....	Gratis

Spis brunch den 1. fredag i måneden for kun 75 kr.
(nu også med røget laks, tebirkes og wienerbrød)
Her får du billig og sund mad af gode råvarer i hyggelige omgivelser.
Få dig en tur ud af det og besøge os. Kom alene eller tag en ven med.

Café Hjertetræet i Avedøre Kirke, Trædrejerporten 6, 2650 Hvidovre
Tlf.: 21162603, mobil: 20866464, E-mail: laul@avedoere-kirke.dk
Åbningstider alle hverdage fra kl. 10.00 til 14.00

den skrækkelige 20-aarige

**Brandstifter,
Jens Nielsen,**

som baade her og i England har øvet en utallig
Mængde Brandstiftelser og Tyverier, men nu er
greben i Hvidovre og fængslet.

[illegible][illegible]

Ingen af den forlamiede Kærlighe anede, at den Kn.
holdte var Brandstifteren; ellers var han mulig bleven
misshandlet. Han hørte sig hurtigt med h—
Nu sidder han under Rind og P—

Hu holder han under Haad og Strøp

Bile om
 den stræffelige 20-aarige
Brandstifter,
Jens Nielsen,

for baade her og i England har været en utallig Mængde Brandstiftelser og Tønder, men nu er arbeidet i Hvidovre og færdiggjort.

Med udforlig Beretning.

©1997 forbes.com

Nielsenbaum.

Dr. Strandberg Review.

Zoo & Botanisches. Ringstrasse Nr. 18, Stern.

4. *Wendigo*.

Med udførlig Beretning.

Eftertryk forbydes.

Kjøbenhavn.

Jul. Strandbergs Forlag.

Faas i Boghandelen, Vingaardstrædet nr. 18, Stuen

Trykt hos Bernh. Wennstrøm

Om dette ualmindelig slette unge Menneske meddeles Følgende:

Han er født i Novbr. 1862 i Raabjerg ved Jyderup, Og saaledes kun 20 Aar gl. Allerede som 9aarig Dreng løb han flere Gange bort fra "Landerupgaard", en Filial af Flakkebjerg, blev anholdt for Tyverier og straffet med Ris 2 Gange. Senere satte han flere Gange Ild paa Anstalten, og tilsidst lykkedes det ham, i Ledtog med flere af Eleverne at anrette en Ildebrand, der gjorde stor Skade. 2 Aars Forbedringshus var Straffen derfor. 1880 blev han fri, hjulpet til at forlade Danmark. I New York, Quebec og Montreal begik han flere Steder Indbrud med godt Udbytte, tog Hyre til Antwerpen, stjal igen der, og tog til London, hvor han to Gange brød ind hos en Handlende og fyldte 2 store Sække med Klædningsstykker og Ure og solgte det Hele. Faa dage efter stak han Ild i Viktoria-Dok, i en Del Bomuld. En Del Pakhuse og Skibe brændte, og Ilden varede i flere Dage. Han laa ganske rolig i en Baad i Nærheden. Hans Maal

med Ildspaaættelsen var at stjæle, men han fik kun 3 Frakker og 2 Kasketter, der tilhørte Toldbedsmænd. Et Par Aftener efter stak han Ild i et Skur fuldt af Hamp, men det naaede ikke til nogle Beklædningsudsalg, som han ønskede, hvorimod han samme Aften blev anholdt i den stjaalne Toldbetjents Uniform og dømt til 2 Mdrs. Fængsel, da man ikke anede, at han var Brandstifteren. Strax efter sin Løsladelse brød han ind i et Pakhus, hvor han stjal 2 Frakker og stak ild i Pakhuskontoret, der nedbrændte. Faa Dage efter begik han et dristigt Indbrud hos den danske Generalkonsul, blev greben og idømt 1 Aars Fængsel. Ved sin Løsladelse stjal han omkring i Sømands-herberger og kom som Sømand til Helsingfors, hvor han stjal 100 finske Mark fra Kaptainen og deserterede. I Åbo stjal han en sovende Jernbangepassagers Guldur og solgte det strax for 6 Mark. Han skjulte sig ombord paa¹⁾ der gik til Stockholm, kom ligeledes til Kal-²⁾ og da han kom i Land, fik han 1 Aars Cellefængsel. Han sendtes saa til

1 Et hjørne af teksten mangler i originaludgaven.

2 Et hjørne af teksten mangler i originaludgaven.

Danmark, svirede i et Par Dage 73 Kroner op, gik til Jyderup, besøgte sin Moder i Brokjøb Fattighus, stjal 30 Kroner fra et Hus, blev anholdt hos Moderen, nægtede at have stjålet, og var snu nok til i sin Sko at gemme 3-4 Kroner, som ikke bleve opdagede ved Visitationen i Holbæk Arrest. Pludselig sprang han en Dag over Plankeværket og flygtede. Den følgende Dag gik han ind i et Hus for at stikke Ild og stjæle. Han blev overrasket af en 15årig Dreng, og foregav at være gaaet fejl. Samme Aften stak han Ild i en Kjøbmands Hus ved Kajemose, for at stjæle Penge til at rejse til Amerika for. Han vækkede Beboerne og hjalp at redde, fik fat i Pengekassen som han lagde i en Spand for at man skulde tro, han vilde slukke. Kjøbmanden saa dog sin Kasse i Spanden og tog den med Tak til Redningsmanden. Søndagen efter købte han en Æske Tændstikker, tog til Valby, laa om Dagen i en Mark og stak om Natten Ild i Niels Nielsens Gaard. Ilden greb strax om sig, saa at det heller ikke her lykkedes at bjerpe noget. Paa samme Maade gik det ham ved de to nærmest liggende Gaarde, der ogsaa

brændte. Han stak saa Ild i en fjerde Gaard, men fik heller ikke her noget Udbytte. Han lagde sig nu i en Sædemark, gik næste Dag til Hvidovre, hvor han vilde tænde en Gaard, men da det ikke lykkedes udefra, gik han ind i Gaarden, hvor det strax lykkedes at faa Ild paasat. Med øjensynlig Livsfare styrtede han sig ind i det brændende Hus, for at redde nogle hundrede Kroner, som Ejeren sagde, laa i Stuehuset. Det lykkedes, men da han kom ud med Pengene, kom Manden og tog dem fra ham og takkede ham for Ulejligheden. Han bestemte sig nu til at stikke Ild paa en anden Gaard, men blev imidlertid Kl. 2 om Natten anholdt og tilstod strax, at han vilde være vedbleven at afbrænde Gaarde, indtil han paa denne Maade havde faaet Midler til at udvandre. I Hvidovre var et Barn nær bleven indebrændt, og Folkene maatte redde sig i det blotte Linned. Ingen af den forsamlede Mængde anede, at den Anholdte var Brandstifteren; ellers var han mulig bleven mishandlet. Man fjernede sig hurtigt med ham.

Nu sidder han under Laas og Lukke.

Mel. Den Sømand er saa lidet estimeret

Som ung Jens Nielsen alt gik Syndens Veje,
Ni Aar han var kun, da han sendtes bort,
Saa ondt et Sind ham Skæbnen gav i Eje,
Og altid var hans Hjerte slet og haardt.

Thi ej blot Indbrudstyveri han øved,
Nej, Ildspasættelse var mest ham kjær,
Og i Forvirringen han listig røved
Alt, hvad der nogenlunde kom ham nær.

I England han de store Huse tændte,
Blot for at stjæle naar han saa sin Tid,
Og Skibe, Pakrum, hele Dokken brændte,
Til sidst hans Fjed til Hjemmet førte hid.

Mens Folk om Natten rolig monne hvile,
Sneg Mørkets Søn sig tyst til Gaarden frem,
Snart hørtes Braandraab, og han saaes at ile
Til Hjælp for det af Ild omspændte Hjem.

Det var jo kun for Huset at bestjæle,
Dog Lidet fik han for sin skumle Færd,
Til sidst man dog opdagede hans fæle
Og lumske Anslag, nu bli'r Straffen svær.

I Spanden han en Pengekasse gjemte,
Og vilde lade, som han Slukning drev,
Dog Ejeren ham hurtig om bestemte,
Tog Kassen, og Jens Nielsen narret blev.

Til Held for Verden blev tilsidst et Fængsel
Det Sted, hvor han nu spekulere kan,
Lad ham kun sidde – vi har ingen Længsel,
For Den, der ødelægger By og Land.

På vores hjemmeside www.hvidovrelokalhistoriskeselskab.dk kan du høre melodien og den oprindelige tekst: **Den Sømand er saa lidet estimeret**

Vælg menupunktet *Artikler m.m* - vælg herefter *Om Jens Nielsen og Skillingsviser*
- Nederst på sitet kan du klikke på linket for at høre melodien

Stengården - Foto: Forstadsmuseet

Arrangementsoversigt 2. halvår 2018

Vedrørende tilmelding til arrangementer:

- Tilmelding er nødvendig til de fleste arrangementer, jfr. nedenfor.

Tilmelding skal ske ved kontakt til Forstadsmuseet på telefon 36490030

eller ved mail til forstadsmuseet@forstadsmuseet.dk

- Der serveres kaffe/the og kage til foredragene til en pris af 20,00 kr.
- Deltagelse er gratis for medlemmer med mindre andet er anført.
- Ikke-medlemmer betaler 25 kr. for deltagelse i møder og rundvisninger.

Torsdag den 6. september 2018 kl. 16.00 til ca. 17.30

Byvandring - Giesegårdsvej og nærmeste omegn

Der kan være meget at se og fortælle om på en enkelt vej i Hvidovre. Jens Frederik Jørgensen er rundviser på en byvandring ad Giesegårdsvej og i nærmeste omegn af Giesegårdsvej.

Mødested oplyses ved tilmelding.

Tilmelding jfr. øverst på "Arrangementsoversigten".

Max. 30 deltagere.

Mandag den 17. september 2018 kl. 13.30 – 15.30

Hyggeeftermiddag

Hyggeeftermiddag i Rytterskolen. Kom og del dine minder om livet i Hvidovre med de andre gæster over en kop kaffe og et par småkager.

Tilmelding ikke nødvendig.

Onsdag den 19. september 2018 kl. 19.00 – ca. 21.30 i Kometen (Medborgersalen)

Jette Jan

Jette Jan
Foto: Forstads museet

Har du eller noget af din familie været med på tur, bør du møde op i "Kometen" for at se billeder, tale med gamle venner/bekendte – en rigtig mindeaften! "Jette Jan" var kommunens skoleskib fra 1974 til 1981.

Tilmelding jfr. øverst på "Arrangementsoversigten".

Fredag den 28. september 2018 kl. 16.00 – ca. 18.00

Frivillig Fredag

Fejring af de frivillige i Hvidovre, også de frivillige i Hvidovre Lokalhistoriske Selskab. Læs senere mere om arrangementet i bl.a. Hvidovre Avis.

Søndag den 30. september 2017 kl. 13.00 – 14.30

Søren Østergaard fortæller og viser rundt på Vestvolden i Hvidovre.

Mødested: Den røde barak, der ligger 250 meter nord for Avedøre Tværvejs udmunding i Voldgaden.

Rundvisning og fortælling både omkring, og ikke mindst indenfor, i disse imponerende bygninger der ligger på Vestvolden i Hvidovre. Inden for 800 meter er der eksempler på stort set alle de bygnings typer, der findes på hele volden. Vi skal se militærbroen, gevær kaponieren, den store kaponiere og Poppel Batteri. Vi skal høre om datidens våben. Dele af anlægget, der normalt er aflåst, vil denne dag – den årlige Befæstningsdag – være åben i forbindelse med rundvisningen.

Max. deltagerantal 30.

Onsdag den 3. oktober 2018 kl. 14.00 til 16.00

Kaminpassiar med Harly Hemmingsen i Rytterskolen

Harly Hemmingsen havde sin barndom i området omkring Hvidovre Torv. Han har været friluftsmenneske, dyrket jagt og sejlads på Kalveboderne. Harly Hemmingsen, der er 81 år, vil i kaminpassiaren med Karen Johansen fortælle spændende og sjove oplevelser fra sit liv.

Tilmelding, jfr. øverst på "Arrangementsoversigten".

Max. 40 deltagere.

Onsdag den 10. oktober 2018 kl. 13.30 – 15.30

Hyggeeftermiddag

Hyggeeftermiddag i Rytterskolen. Kom og del dine minder om livet i Hvidovre med de andre gæster over en kop kaffe og et par småkager.

Tilmelding ikke nødvendig.

**Torsdag den 1. november 2018 kl. 19.00 – 21.00 i Kometen
(Medborgersalen)**

Kvindeliv i Hvidovre

Museumschef Anja Olsen og Karen Johansen, næstformand i HLS og tidl. sundhedsplejerske vil causere over kvindeliv i Hvidovre med fakta, fortællinger og et stænk af humor.

På selskabets generalforsamling d. 8. marts 2018 (Kvindernes kamp dag) var det planen, at Anja Olsen, ville fortælle om kvindeliv, men hun måtte desværre aflyse grundet sygdom.

Tilmelding jfr. øverst på "Arrangementsoversigten".

Tirsdag den 13. november 2018 kl. kl. 13.30 – 15.30

Hyggeeftermiddag

Hyggeeftermiddag i Rytterskolen. Kom og del dine minder om livet Hvidovre med de andre gæster over en kop kaffe og et par småkager.

Tilmelding ikke nødvendig.

Onsdag den 21. november 2018 kl. 19.00 til ca. 22.30

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab fylder 40 år – Jubilæumsaften i Kometen (Medborgersalen)

Aftenen begynder med 3 korte jubilæumstaler. Derefter vil Flemming Krøll fortælle minder fra sin barndom og ungdom i Hvidovre. Efter en pause vil Flemming Krøll underholde med sange og sketches. Efter underholdningen vil der være mulighed for at hygge sig med de øvrige gæster.

Tilmelding nødvendig - Billetsalg se bagsiden af medlemsbladet.

Søndag den 9. december 2018 kl. 10.00 – 15.00

Mød Hvidovre Lokalhistoriske Selskab på Forstadmuseets julemarked i Avedørelejren.

Onsdag den 12. december kl. 13.30 – 15.30

Julehyggeeftermiddag

Jubilæumsåret sluttet af med julehygge i Rytterskolen.

Tilmelding, jfr. øverst på "Arrangementsoversigten".

Bestyrelse og udvalg for Hvidovre Lokalhistoriske Selskab

Formand:

Jens Frederik Jørgensen
Ørumvej 20
tlf.: 2423 0595
e-mail: jensfrj@gmail.com

Næstformand:

Karen Johansen
Vestkærs Alle 8
tlf.: 29920417
E-mail: katojo@live.dk

Kasserer:

Frank H. Gudmann
Tavlekærsvej 75
tlf.: 2536 5481
e-mail: hlsskasserer@gmail.com

Bestyrelsesmedlem:

Gitte Jakobsen
Aktæons Allé 28
tlf.: 36759539
e-mail: gittejak51@gmail.com

Bestyrelsesmedlem:

Anders Aalund
Nørremarksvej 6
tlf.: 36 75 62 14/Mobil: 24202655
e-mail: aalund@oncable.dk

1.suppl. & sekretær:

Finn Ivo Heller
Menelaos Boulevard 15
2650 Hvidovre
Tlf.: 20230868
e-mail: finn.ivo.heller@gmail.com

KB medlem:

Maria Durhuus
tlf.: 2277 8027
e-mail: mdq@hvidovre.dk

Suppleant for Maria Durhuus

Anders Liltorp
tlf.: 5077 5070
e-mail: aql@hvidovre.dk

KB medlem:

Mikkel Dencker
tlf.: 4076 6133
E-mail: mds@hvidovre.dk

Suppleant for Mikkel Dencker

Niels Ulsing
tlf.: 4063 1311
e-mail: niu@hvidovre.dk

Revisor:

Hubert Steffensen
Hesselbjergvej 12
3649 0963

Revisorsuppleant:

Inge Larsen
Claus Petersens Allé 18 G, 1. sal
tlf. 3678 4736

Forretningsudvalg:

Jens Frederik Jørgensen,
Karen Johansen,
Frank H. Gudmann

Arrangementsudvalg:

Karen Johansen (tovholder),
Jens Frederik Jørgensen,
Knud Nygaard Jensen,
Birgit Møller-Kristensen,
Annelise Wildenradt.

Interviewgruppen:

Anders Aalund (tovholder),
Jens Frederik Jørgensen,
Jette Randal-Lund,
Gitte Jakobsen,
Henny Paaske, Ejvind Jensen,
Karen Johansen,
Inger Hansen.
Birgit U. Thomsen.
Ammi Stein Petersen

Kulturistudvalget:

Karen Johansen
Jette Randal-Lund,

Kommunikationsudvalg:

Gitte Jakobsen (tovholder),
Anders Aalund,
Jørgen Snedled,
Jens Frederik Jørgensen,
Lisbeth Hollensen.

Web- og bladredaktør:

Jørgen Snedled
Borrisvej 1
Tlf.: 61787548
e-mail: hlsredaktionen@gmail.com

Bankkonto:

Jyske Bank 5025 1028523

MobilePay: 94672

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab

Rytterskolen Hvidovre Kirkeplads 1, 2650 Hvidovre
email: jensfrj@gmail.com

Tlf.: Se bestyrelseslisten på forrige side i bladet
eller på www.hvidovrelokalhistoriskeselskab.dk

Adresselabel

Jubilæumsaften billetsalg 40 år

**Selskabets 40 års jubilæum fejres
onsdag den 21. november 2018
kl. 19.00 til ca. 22.30
i Kometen (Medborgersalen)**

Aftenen begynder med 3 korte jubilæumstaler.

Derefter vil Flemming Krøll fortælle minder fra sin
barndom og ungdom i Hvidovre.

Efter en pause vil Flemming Krøll underholde med sange og sketches.

Efter underholdningen vil der være mulighed for
at hygge sig med de øvrige gæster.

**Billetter købes på www.hvidovrebib.dk/arrangementer
eller på Hovedbiblioteket og Avedøre Bibliotek
i den betjente åbningstid, som er følgende:**

Hovedbiblioteket: Mandag: 10.00 - 19.00,
Tirsdag - fredag: 10.00 - 18.00, Lørdag: 10.00 - 14.00

Avedøre Bibliotek: Mandag - torsdag: 10.00 - 18.00,
Fredag: 10.00 - 17.00, Lørdag: 10.00 - 14.00

Hvert medlem kan købe en billet tillige med en billet til en ægtefælle/partner.

Billetpris :

Medlemmer – 50 kr.

Ægtefælle/partner, der ikke er medlem – 100 kr.

Derudover betales 5 kr. i gebyr pr. billet.